

SAĞLIKLI ERİŞKİN POPULASYONDA OTOANTİKOR SIKLIĞI

THE PREVALANCE OF AUTOANTIBODIES IN HEALTHY ADULTS

Şükran KÖSE
Aytül SİN
Ender TERZİOĞLU
Ali KOKOLUDAĞ
Filiz SEBİK
Tomris KABAKÇI

SUMMARY

The prevalance of autoantibodies, Antinuclear antibody (ANA), rheumatoid factor (RF), anti-ds DNA, anti-thyroglobulin (anti-T) and anti-microsomal antibodies (anti-M) were investigated in 211 healthy adults. Two young female subjects of ages 17 and 18, were positive against T and M antibodies, while all were negative for RF and anti-ds DNA antibodies.

(Key Words: Anti-ds DNA, Anti-M, Anti-T, Autoimmune disease, Epidemiology, Rheumatoid factor)

ÖZET

Bu çalışmada 211 sağlıklı genç erişkinde otoantikor sıklığı araştırılmıştır. Bu kişilerde antinükleer antikor (ANA), anti-ds DNA, anti-tiroglobülin (anti-T), ve anti-mikrozomal (anti-M) antikorları araştırılmıştır. İncelemeye alınanlar arasında 16 ve 17 yaşında 2 kadında (%1) ANA pozitif bulunmuştur. RF ve anti-ds DNA tüm olgularda negatif, anti-T ve anti-M ise 2 olguda pozitif olarak saptanmıştır. Genç yaş grubunu içeren çalışmamızda, otoantikorların saptanması bu sonuçların klinik bulgular eşliğinde değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

(Anahtar Sözcükler: Anti-ds DNA, Anti-M, Anti-T, Epidemiyoloji, Otoimmun hastalık, Romatoid Faktör)

İç Hastalıkları ABD (Prof.Dr.T Kabakçı, ABD Başk.,
Prof.Dr.F Sebik, Doç.Dr.A Kokoludağ, Uz.Dr.E Terzioğlu,
Uz.Dr.A Sin, Uz.Dr.Ş Köse)
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi 35100 Bornova İZMİR

Yazışma: Uz.Dr.Ş Köse
SSK İzmir Eğitim Hastanesi
Dahiliye Kliniği Bozyaka İZMİR

Otoantikörler (OA) genellikle otoimmün hastalıklar, kanser ve enfeksiyon hastalıklarında organizmanın kendi antijenlerine karşı meydana gelen antikörlerdir. Otoantikörler, hücre yüzey veya sitoplazma komponentlerine yada hücre çekirdeğine karşı ortaya çıkmaktadır. Bu antikörler, patolojik durumlar dışında toplumun sağlıklı bireylerinde de bulunur. Özellikle yaşlılarda bazı otoantikörlerin sıklığı artmaktadır. Otoantikörlerin immünolojik özellikleri konusunda çok sayıda araştırma yapılmıştır (1,2).

Sağlıklı toplumda otoantikörlerin sıklığı hakkında yapılan çalışmalar ise sınırlı sayıdadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma İzmir Sağlık Koleji öğrencileri ve personelini kapsayan 115 ve Bornova kışlasında askerlik eğitimi yapan 96 sağlıklı erişkinde yapılmıştır. Toplam 211 sağlıklı erişkinin 105 (% 49,8)'i kadın 106 (% 50,2)'i erkek olup yaşları 15-47 arasında (ortalama 21.2) değişmektedir.

Çalışma kapsamına giren kişilerin anamnezleri alınmış, fizik muayeneleri yapılmış ve alınan serumlarında antinükleer antikör (ANA), romatoid faktör (RF), anti-ds DNA, anti-tiroglobülin (anti-T) ve antimikrozomal antikör (anti-M) araştırılmıştır.

ANA indirekt immüofloresan yöntemle, RF nefelometre (Behring) cihazı ile, anti-ds DNA antikörü RIA (Amersham) kiti ile, anti-T ve anti-M ise hemaglutinasyon (Murex) yöntemi ile bakılmıştır.

SONUÇ VE BULGULAR

Çalışmaya alınan 211 sağlıklı kişinin 2 (%1)'sinde ANA 1/20 ve 1/40 titrede granüler tipte saptanmıştır. Bu kişiler 16 ve 17 yaşındadır. Diğer antikörleri ise negatiftir. RF ve anti-ds DNA tüm olgularda negatif-

tir.

Anti-T ve anti-M, 2 olguda (%1) pozitifdir. Bu olgularda titreler sırasıyla 1/40 ve 1/400'dür. Bu hastaların tiroid fonksiyon testleri normal bulunmuştur. Otoantikör saptanan tüm olgular kadındır.

TARTIŞMA

Otoantikörler otoimmün hastalıkların tanısında yararlı olan önemli kriterlerdir. Otoantikörler patolojik durumlar dışında, sağlıklı kişilerde de saptanabilir. Ancak, sağlıklı kişilerdeki titreleri hastalık haline göre daha düşüktür. Otoantikörlerin sıklığı yaşla artar. Kadınlarda erkeklere göre daha sık saptanır (1,2,3).

Çalışmamızda ANA %1 oranında saptanmıştır. Literatürdeki % 0-4 arasında, yaşlılarda % 5-36 oranında pozitiflik bildirilmektedir (3,4,5). Olgularımızdaki ANA titreleri granüler tip için düşüktür.

Olguların 2'sinde tiroid otoantikörleri pozitifdir. Diğerleri gibi tiroid otantikörlerinin da sıklığı yaşla artar ve 60 yaş civarında kadınlarda %16'ya ulaşır. Anti-M antikörüne göre daha sık ve yüksek titrede saptanır. Tiroid otoantikörü saptanan olgularımızda tiroid biyopsisi yapılmamıştır. Tiroid biyopsisinde lenfosit hücre infiltrasyonunun saptanması durumunda, 1/20 dilüsyondaki otoantikörler, tiroid fonksiyonu normal olsa bile, subklinik otoimmün tiroid hastalığını gösterebilir (1,6)

Sağlıklı toplumda otoantikör taraması olarak planlanan çalışmamızın, sunulan bu bölümü genç yaş grubunu içermektedir. Bu nedenle otoantikör sıklığı, literatürde bildirilenlere göre daha düşük saptanmıştır. Böylece otoantikörlerin sağlıklı kişilerde de saptanması durumunda, bu laboratuvar bulgularının klinik bulgular eşliğinde değerlendirilmesi gerektiğini bir kez daha vurgulamak isteriz.

KAYNAKLAR

1. Roitt I, Brostoff J, Male D.: *Immunology*. Churchill Livingstone. 1994 : 1990 ;23.11-23.12.
2. Hooper B, Wittingham M, Mathews JD, Mackay IR, Curnow DH. *Autoimmunity in a rural community*. *Clin. Exp Immunol.* 1972 ; 12 : 79-87.
3. Us DE. *Antinükleer antikorlar ve hastalıklarla ilişkileri*. *Mikrobiyol Bült.* 1992 ; 26 : 379-89.
4. Whittingham S, Irwin J, MacKay IR, et al. *Autoantibodies in healthy subjects*. *Australian Ann Med.* 1969 ; 18 : 130-4.
5. Swaak AJG, Huysen V, Smeenk RJT. *Antinuclear Antibodies in Routine Analysis; The Relevance of Putative Clinical Associations*. *Ann Rheum Dis.* 1993 ; 52 : 110-4.
6. Silvestris F, Anderson W, Goowin JS, Williams RC Jr. *Discrepancy in the expression of autoantibodies in healthy aged individuals*. *Clin Immun Immunopathol.* 1985 ; 35 : 234-244.